

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Zuzany Bystřické a soudců Mgr. Jana Jiráska, Ph.D., a Mgr. Petra Pospíšila v právní věci

žalobce: J. M.
bytem X
t. č. ve výkonu trestu odnětí svobody ve Věznici Mírov, Mírov 27, 789
53 Mírov

proti
žalované: Vězeňská služba České republiky, Vazební věznice a ústav pro výkon
zabezpečovací detence Brno
sídlem Jihlavská 12, 625 99 Brno

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem

takto:

- I. Žaloba **se odmítá** v části, v níž se žalobce domáhal
- určení, že se žalovaná dopustila nezákonných zásahů umístěním žalobce ve dnech
 - 10. 7. a 15. 7. 2014,
 - 29. 1., 3. 2., 3. 12. a 17. 12. 2015,
 - 28. 1., 2. 2., 22. 3., 24. 3., 19. 4., 21. 4., 24. 5., 26. 5., 26. 7., 18. 8., 13. 10., 18. 10., a 22. 12. 2016,
 - 12. 1., 26. 1., 23. 3., 30. 3., 13. 4., 20. 4., 22. 6., 4. 7., 13. 7., 27. 7., 31. 8., 7. 9., 26. 9., 5. 10., 12. 10., 19. 10., 23. 11. a 7. 12. 2017,
 - 19. 4., 3. 5., 6. 12. a 13. 12. 2018,

- 17. 1., 24. 1., 21. 2., 14. 3., 11. 4., 25. 4., 9. 5., 20. 6., 29. 8., 5. 9., 19. 9., 26. 9., 3. 10., 7. 11., 14. 11. a 28. 11. 2019,
- 2. 1., 6. 2., 13. 2., 20. 2., 19. 3., 18. 6., 23. 7., 13. 8. a 20. 8. 2020,
- 6. 5., 13. 5., 17. 6. a 24. 6. 2021

do cel Sběrného a eskortního střediska, v nichž není umístěn piktogram zákazu kouření a v nichž byl vystaven pasivnímu kouření a nehumánnímu zacházení spočívajícímu v nedůstojném a nefunkčním hygienickém vybavení, a současně

- aby soud žalované zakázal do budoucna v těchto zásazích pokračovat.

II. Žaloba **se zamítá** v části, v níž se žalobce domáhal

- určení, že se žalovaná dopustila nezákonného zásahu tím, že od roku 2014 umísťuje žalobce do cel Sběrného a eskortního střediska žalované, v nichž není umístěn piktogram zákazu kouření a v nichž je vystaven pasivnímu kouření a nehumánnímu zacházení spočívajícímu v nedůstojném a nefunkčním hygienickém vybavení, a současně
- aby soud žalované zakázal do budoucna v tomto zásahu pokračovat.

III. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

IV. Žalované **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V této věci soud posuzoval otázku možného nezákonného zásahu ze strany žalované věznice umístěním žalobce v průběhu jeho eskorty dočasně (asi na jednu hodinu) do cel, které nejsou opatřeny piktogramy zákazu kouření, žalobce je v nich vystaven pasivnímu kouření a jejich sanitární vybavení je nedůstojné, případně nefunkční. Soud část žaloby odmítl pro opožděnost a zbývající část žaloby shledal nedůvodnou.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

2. V žalobě doručené soudu dne 11. 7. 2022 žalobce uvedl, že byl odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 15 let, který vykonává ve Věznici Mírov. Z důvodu soudních řízení je pravidelně od 1. 7. 2014 eskortován přes Sběrné a eskortní středisko (dále též „SES“) žalované. Eskortu probíhá tak, že žalobce je kolem 5:00 hodin vyveden ze své cely a podroben prohlídce, z níž je následně odveden do autobusu. Žalobce cestuje nejprve do Olomouce (v době od 6:00 do 6:30 hodin) a následně druhým autobusem do Brna (od 6:30 do 7:30 hodin). V Brně je žalobce příkazem umístěn na jednu ze čtyř cel SES, kterou si nemůže vybrat. Zde pobývá přibližně jednu hodinu, než jej dozorce vyzve k pokračování v cestě do cílové věznice.
3. Cela SES není označena piktogramem zákazu kouření či trvale monitorována a je značně stísněná. Cela je sice ventilovaná, ale vzhledem k množství odsouzených, kteří na cele kouří, je žalobce vystavován účinkům pasivního kouření. Žalobce samozřejmě chápe potřebu kuřáka si po dlouhé cestě dát cigaretu, avšak není k tomu určen prostor. Vystavení žalobce pasivnímu kouření je zásahem s trvajícími následky, neboť žalobci vznikají zdravotní problémy, které dosud řeší (nutnost zvýšení léků a spreje). Dále žalobce uvedl, že je na této cele nucen snášet nelidské a ponižující zacházení. Cela je vybavena sanitárním

zařízením (plechovým záchodem a umyvadlem), které je často nefunkční, špinavé, zarezlé a zapáchající. Toaleta není zcela zakrytá a je z ní vidět.

4. Žalovaná tyto problémy neřeší a neprovádí potřebná opatření. Žalobce se v této věci obrátil na Veřejného ochránce práv, krajské a vrchní státní zastupitelství, avšak k nápravě nedošlo.
5. Žalobce navrhl, aby soud označil za nezákonný zásah umístění žalobce do cel Sběrného a eskortního střediska žalované, v nichž je vystaven pasivnímu kouření a nehumánnímu zacházení spočívajícímu v nedůstojném a nefunkčním hygienickém vybavení. Současně žádal, aby soud žalované nařídil upustit od nezákonného zásahu, neboť hrozí jeho opakování v budoucnu (v řádu měsíců).
6. Podáním doručeným soudem dne 23. 8. 2022 žalobce rozšířil žalobu tak, že se kromě výše popsaného trvajícího zásahu jedná též i o jednotlivé zásahy s trvajícím následky, k nimž došlo při pobytu žalobce v celách SES žalované v následujících termínech:
 - 10. 7. a 15. 7. 2014,
 - 29. 1., 3. 2., 3. 12. a 17. 12. 2015,
 - 28. 1., 2. 2., 22. 3., 24. 3., 19. 4., 21. 4., 24. 5., 26. 5., 26. 7., 18. 8., 13. 10., 18. 10., a 22. 12. 2016,
 - 12. 1., 26. 1., 23. 3., 30. 3., 13. 4., 20. 4., 22. 6., 4. 7., 13. 7., 27. 7., 31. 8., 7. 9., 26. 9., 5. 10., 12. 10., 19. 10., 23. 11. a 7. 12. 2017,
 - 19. 4., 3. 5., 6. 12. a 13. 12. 2018,
 - 17. 1., 24. 1., 21. 2., 14. 3., 11. 4., 25. 4., 9. 5., 20. 6., 29. 8., 5. 9., 19. 9., 26. 9., 3. 10., 7. 11., 14. 11. a 28. 11. 2019,
 - 2. 1., 6. 2., 13. 2., 20. 2., 19. 3., 18. 6., 23. 7., 13. 8. a 20. 8. 2020,
 - 6. 5., 13. 5., 17. 6. a 24. 6. 2021.
7. Při jednání dne 14. 2. 2023 žalobce doplnil svá tvrzení tak, že k tvrzeným zásahům docházelo při odpolední eskortě, tj. v polovině případů, jak jsou specifikovány v žalobě. Dopolední eskorta bývá kratší a vězni nemají příležitost vybavit se kuřáckými potřebami. Žalobce průběh jednotlivých eskort řešil s cílovými věznicemi, nikoliv s žalovanou. Žalobce je od malička astmatik a nemůže pracovat v prašném prostředí, je nekuřák. V roce 2017 nebo 2018 musel žalobce tři týdny sdílet v jiné věznici celu s kuřákem a od té doby se jeho zdravotní stav zhoršuje. Při každé eskortě se nechává ošetřit větší dávkou léků. Lékařské zprávy týkající se zdravotního stavu žalobce jsou uloženy u Okresního soudu v Jičíně, kde žalobce vede spor ohledně nesprávného úředního postupu věznice v souvislosti s uvedeným třítydenním pobytem v cele s kuřákem.

III. Vyjádření žalované

8. Žalovaná ve svém vyjádření k žalobě odkázala na výsledky šetření obsažené v předložených správních spisech a navrhla, aby soud žalobu zamítl. K výzvě soudu doplnila, že vězněným osobám jsou při provádění eskort určeny čtyři eskortní cely SES. Nejedná se o standardní cely pro ubytování, ale o eskortní cely určené pro dočasné umístění eskortovaných osob v rámci jejich umístění a přemístění. Tyto cely jsou vybaveny sanitárním zařízením v antivandalovém provedení a je na nich prováděn úklid každý den. V eskortní den (úterý, čtvrtek) je prováděn úklid před i po eskortě. Úklid zajišťuje příslušník žalované, který využívá k úklidu vězněné osoby (chodbaře). Tyto skutečnosti nejsou upraveny vnitřním předpisem žalované. Každá eskortní cela je vybavena

tisňovým hlásičem, který slouží k přivolání příslušníka žalované. Vizuální kontrola na eskortních celách je prováděna příslušníkem v intervalu 30 minut. Technická kontrola eskortních cel je prováděna dvakrát za týden. Eskortované osoby u sebe nemají kuřivo.

IV. Projednatelnost žaloby

9. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 22. 8. 2022, č. j. 5 As 257/2020-93, který se týkal obdobné věci žalobce (zásahy spočívající v používání donucovacích prostředků při eskortách žalobce), dovodil, že je na žalobci, jak vymezí předmět zásahové žaloby. Tím pak může být jak ochrana před zásahem v obecně vymezených situacích (obecně při eskortách), tak i ochrana před konkrétním zásahem v jednom či více individuálně určených případech (při konkrétní eskortě). Žalobce v podané žalobě a jejím rozšíření napadá oba typy těchto zásahů.
10. Aby mohl soud meritorně projednat žalobu na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu, musí se mimo jiné jednat o žalobu včasnou a přípustnou.
11. Podle § 84 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) musí být žaloba podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo. Zmeškání lhůty nelze prominout. Podle § 85 s. ř. s. je žaloba nepřípustná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.
12. Z hlediska včasnosti judikatura rozlišuje mezi zásahy jednorázovými, případně zásahy jednorázovými s trvajících účinky (následky), a zásahy trvajících. Zatímco u zásahů jednorázových (s trvajících účinky) se objektivní dvouletá lhůta pro podání žaloby odvíjí od okamžiku provedení zásahu (a subjektivní od okamžiku, kdy se o tom zásahu žalobce dozvěděl), v případě trvajících zásahů počíná subjektivní i objektivní lhůta k podání žaloby běžet každý den trvání tohoto zásahu znovu až do jeho ukončení (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, a ze dne 23. 5. 2019, sp. zn. IV. ÚS 1568/18).
13. Ve vztahu k tvrzeným zásahům žalované, k nimž mělo dojít v jednotlivé žalobcem specifikované dny, je zřejmé, že žaloba je opožděná. Vystavení žalobce pasivnímu kouření (včetně absence piktogramu zákazu kouření) či nedůstojnému a nefunkčnímu hygienickému zařízení v žalobcem konkrétně uvedené dny v letech 2014 – 2021 je třeba bez pochyby považovat za jednorázové zásahy. K rozšíření žaloby o tyto zásahy došlo podáním žalobce podaným na poštu dne 19. 8. 2022. Je tak zřejmé, že vyjma zásahů, k nimž mělo dojít 20. 8. 2020, 6. 5., 13. 5., 17. 6. a 24. 6. 2021, marně uplynula u všech ostatních zásahů objektivní dvouletá lhůta k podání žaloby. Zároveň u všech žalovaných jednorázových zásahů uplynula lhůta subjektivní. Skutečnosti, že je vystaven pasivnímu kouření, případně že je v cele SES nedůstojné či nefunkční hygienické zařízení, si totiž žalobce musel všimnout v okamžiku tohoto zásahu. Subjektivní dvouměsíční lhůta k podání žaloby tak začala u těchto zásahů plynout ode dne jejich provedení a v případě posledního z nich marně uplynula dne 24. 8. 2021. Byla-li žaloba podána na poštu až dne 19. 8. 2022, je opožděná. Soud proto žalobu v této části odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.
14. Pro úplnost soud dodává, že žaloba byla v této části též nepřípustná ve smyslu § 85 s. ř. s., neboť žalobce v případě těchto individuálních zásahů nevyčerpal jiný prostředek nápravy,

jímž je podání odsouzeného žádající příslušné státní zastupitelství o dozor (§ 16a odst. 5 zákona č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství) a žádost o přezkoumání způsobu vyřízení tohoto podání u nejbližšího vyššího státního zastupitelství (§ 16a odst. 7 téhož zákona) ve spojení s § 78 odst. 2 písm. a) zákona o výkonu trestu odnětí svobody (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2021, č. j. 10 As 350/2020-36). Podání, kterým se v této věci zabývalo krajské a vrchní státní zastupitelství, se netýkalo jednotlivých tvrzených zásahů, nýbrž obecného trvajících zásahu (viz dále).

15. Zbývající část žaloby soud s ohledem na závěry Nejvyššího správního soudu ve shora citovaném rozsudku ze dne 22. 8. 2022, č. j. 5 As 257/2020-93, považoval za včasnou a přípustnou. Žalobce se zde domáhal ochrany před trvajícím zásahem spočívajícím v tom, že je v rámci eskort od roku 2014 umisťován žalovanou do cel Sběrného a eskortního střediska žalované, v nichž není piktogram zákazu kouření a v nichž je vystaven pasivnímu kouření a nehumánnímu zacházení spočívajícímu v nedůstojném a nefunkčním hygienickém vybavení. Současně žádal, aby soud žalované zakázal do budoucna v tomto zásahu pokračovat, a tvrdil, že hrozí jeho opakování. Tento tvrzený zásah je třeba považovat za trvajících zásah; lhůta pro podání žaloby proto byla dodržena. Současně žalobce v souladu s § 85 s. ř. s. vyčerpal prostředek nápravy, neboť dne 2. 9. 2021 podal podnět Krajskému státnímu zastupitelství v Brně podle § 16a zákona o státním zastupitelství (věci vedené pod sp. zn. KDT 522/2021 a KDT 520/2022) i žádost o přezkoumání způsobu vyřízení tohoto podnětu k Vrchnímu státnímu zastupitelství v Olomouci (věci vedené pod sp. zn. VDT 40/2021 a VDT 408/2022). Jeho podání však byla po prošetření shledána nedůvodnými a byla odložena. V této části soud proto žalobu věcně posoudil.

V. Provedené důkazy a skutková zjištění soudu

16. Z hlediska skutkových zjištění soud vycházel ze správních spisů žalované a spisů Krajského státního zastupitelství v Brně a Vrchního státního zastupitelství v Olomouci, které se týkaly prošetřování tvrzeného nezákonného zásahu. Tyto spisy soud v souladu s judikaturou neprováděl k důkazu. Dále soud provedl důkaz zprávou Veřejného ochrance práv ze dne 19. 7. 2022, sp. zn. 13416/2022/VOP/JM (přílohová obálka č. l. 46) a místním ohledáním cel SES dne 14. 2. 2023.
17. Žalovaná předložila soudu tři spisy týkající se projednávané věci. Spis pod č. j. VS-163970/ČJ-2021-803010-STV byl založen v souvislosti se stížností žalobce žalované ze dne 13. 9. 2021 a v souvislosti s podnětem žalobce dle § 16a zákona o státním zastupitelství adresovaným Krajskému státnímu zastupitelství v Brně (vedeným pod sp. zn. KDT 522/2021) ohledně podmínek v celách SES. Ve spisu je obsaženo vyjádření komisaře npor. Bc. R. P. ze dne 30. 9. 2021, podle něž jsou věci osobní potřeby a další osobní věci vězněné osoby (včetně kuřiva a kuřáckých potřeb) před zahájením mezikrajové eskorty po provedení prohlídky uloženy a následně přepravovány v zapečetěných vacích samostatně v úložném prostoru eskortních vozidel. Tyto vaky se rozpečetují až po příjezdu eskortované osoby do cílové věznice. Tento postup je upraven v § 45 nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 33/2019, jehož výňatek je přiložen. V průběhu eskorty je eskortovaným osobám zakázáno kouření, a tyto osoby nemají k dispozici kuřivo a kuřácké potřeby. Zákaz kouření platí i na celách SES; příslušníci vězeňské služby provádí nepravidelně kontrolu cel SES tak, aby zabránili případné nepovolené činnosti včetně porušování zákazu kouření. Dále je ve spisu založeno vyjádření investičního technika Ing. M. N. ze dne 30. 9. 2021, z něž vyplývá, že velikost všech čtyř cel SES je totožná o

rozměrech 4,99 m x 3,06 m, tj. o ploše 15,26 m² (bez dvou výklenků pro WC a vstupního prostoru). Cel jsou osazeny okny, která lze otevírat a která zajišťují dostatečné větrání a přístup denního světla do místnosti. Pro zajištění cirkulace vzduchu jsou v celách vybudovány ventilační otvory s ventilátory vzduchu. Součástí cel je funkční umyvadlo s tekoucí vodou a volně přístupným sociálním zařízením, odděleným od zbývajících prostoru cely neprůhlednou zástěnou. Cely jsou dále vybaveny lavicemi k dočasnému sednutí, elektrickým osvětlením a signalizačním zařízením. Vnitřní prostory cel nejsou vybaveny kamerovým systémem. Ve spisu je též založen výňatek Vnitřního řádu pro odsouzené Vazební věznice a Ústavu pro výkon zabezpečovací detence Brno, dle jehož čl. 21 odst. 1 jsou v objektu věznice v souladu se zákonem ředitelem věznice určena místa a čas, kde je vzhledem k možnému ohrožení zdraví nekuřáků nebo z protipožárních důvodů povoleno kouřit. Místa, kde je kouření odsouzených povoleno, jsou označena viditelnou grafickou značkou.

18. Spis žalované vedený pod sp. zn. VS-65888/ČJ-2022-803010-STV byl veden v souvislosti s žádostí Krajského státního zastupitelství v Brně o došetření podnětu žalobce včetně provedení místního šetření (na základě pokynu Vrchního státního zastupitelství v Olomouci). Součástí spisu je vyjádření investičního technika Ing. M. N. ze dne 1. 4. 2022, které nad rámec jeho předchozího vyjádření obsahuje půdorys cel SES a vyjádření k možným závadám. Dle Ing. N. v případě závad nebo poškození vybavení cel SES (sociální zařízení, okna, lavice), je ihned po zjištění dle možností započato s opravou vybavení tak, aby jej vězněné osoby mohly co nejdříve používat. V době oprav jsou využívány jiné cely, na kterých nejsou žádné závady. Podle úředního záznamu ze dne 1. 4. 2022 došlo tohoto dne k místnímu šetření cel SES státním zástupcem Krajského státního zastupitelství v Brně. Kontrolou nebyly zjištěny žádné nedostatky, ve všech celách byla k dispozici tekoucí voda na WC a u umyvadla. Na všech celách bylo možné dostatečně větrat. K tomu je založena fotodokumentace chodby s celami, dveří jednotlivých cel, a vnitřků jedné cely. Zaujme především fotografie samotného sociálního zařízení, které je značně ušpiněno.
19. Poslední spis žalované vedený pod sp. zn. VS-71935/ČJ-2022-803010-STV byl založen v souvislosti s žádostí žalobce Ministerstvu spravedlnosti o náhradu škody z důvodu neodpovídajícího hygienického vybavení cel SES. Spis obsahuje kromě listin ze dvou výše uvedených spisů též výpis z informačního systému žalované, z něž vyplývá, v které dny byl žalobce eskortován přes SES žalované v období do 19. 4. 2018 do 24. 6. 2021. Dále spis obsahuje záznam výpovědi ppor. P. V. ze dne 12. 4. 2022, který slouží na SES žalované. Ppor. V. neuvádí žádné nové skutečnosti vyjma konstatování, že případné nahlášené závady na celách SES jsou zapsány na intranet do závad a posléze opraveny.
20. Ze spisů Krajského státního zastupitelství v Brně sp. zn. KDT 522/2021 a 520/2022 soud zjistil, že žalobce podal dne 2. 9. 2021 ke Krajskému státnímu zastupitelství v Brně podnět podle § 16a zákona o státním zastupitelství týkající se vystavení účinkům pasivního kouření na celách SES žalované a nehygienických podmínek na těchto celách. Státní zástupce si vyžádal vyjádření žalované (viz spis žalované vedený pod sp. zn. VS-163970/ČJ-2021-803010-STV) a na jeho základě podnět žalobce dne 15. 10. 2021 odložil. Proti tomuto postupu ovšem žalobcem podal stížnost k Vrchnímu státnímu zastupitelství v Olomouci. Pokud jde o pasivní kouření či absenci piktogramu zákazu kouření v celách SES, pak v této části bylo podání žalobce Vrchním státním zastupitelstvím v Olomouci odloženo. Naopak v případě stížnosti na nedostatečné hygienické vybavení v celách SES žalované byla věc

vrácena Krajskému státnímu zastupitelství v Brně k došetření včetně provedení místního šetření (přípis ze dne 17. 3. 2022, č. j. VDT 408/2021-13). Krajské státní zastupitelství v Brně tedy provedlo místní šetření včetně fotodokumentace cel SES žalované (spis KDT 520/2022 a spis žalované sp. zn. VS-65888/ČJ-2022-803010-STV), podnět neshledalo důvodným a věc odložilo. I proti tomuto závěru podal žalobce žádost o jeho přezkoumání Vrchnímu státnímu zastupitelství v Olomouci (věc vedena pod sp. zn. VDT 408/2022); žádost však byla dne 28. 6. 2022 jako nedůvodná odložena.

21. Ze zprávy o šetření ve věci podmínek výkonu trestu na eskortních celách vypracované Veřejným ochráncem práv dne 19. 7. 2022 pod sp. zn. 13416/2022/VOP/JM soud zjistil, že ombudsman provedl na základě podnětu žalobce šetření v této věci. Zaměstnanci kanceláře Veřejného ochránce práv provedli dne 14. 7. 2022 návštěvu cel SES č. 2 a 4 a na jejím základě ombudsman neshledal pochybení ze strany žalované. Veřejný ochránce práv ve zprávě mimo jiné zdůraznil, že odsouzení jsou na těchto celách umístění pouze po omezený čas, přičemž se zde vyskytují různé osobnosti odsouzených. Z tohoto pohledu se ombudsmanovi nejeví jako nedůstojné sociální zařízení v plechovém provedení antivandal.
22. Při místním ohledání dne 14. 2. 2023 soud zjistil, že SES je tvořeno čtyřmi celami. Na dveřích každé z cel byl umístěn piktoqram zákazu kouření. Všechny cely byly v zásadě obdobné. Jednalo se o obdélníkové místnosti s dvěma či jednou dlouhou lavicí, dvěma okny, větrákem, topením. U stěny vlevo od vstupu byla umístěna zástěna o šířce 134 cm a výšce 150 cm, za níž se nacházelo toaletní zařízení – plechový záchod spojený s umyvadlem. Toaletní zařízení bylo na všech celách čisté. Tlačítka na vodu a splachování byla funkční. Vstup do toalety nebyl opatřen dveřmi, nicméně z běžného místa cely nebylo za zástěnu vidět – pouze z místa vstupu. V celách č. 1, 2 a 3 nebyl cítit zápach cigaretového kouře; v cele č. 4 zápach cítit byl a v míse záchodu byl vhozen nedopalek cigarety. V každé cele je tísňový hlásič, kterým lze přivolat službu konajícího příslušníka vězeňské služby.

VI. Hodnocení důkazů, neprovedené důkazy a závěr o skutkovém stavu

23. Soud hodnotil provedené důkazy jednotlivě a ve vzájemné souvislosti. Účastníci neměli námitek proti obsahu správních spisů a proti důvěryhodnosti jednotlivých listinných důkazů. Jelikož soud sám nezjistil žádné skutečnosti, které by ho měly vést k závěru o neúplnosti správních spisů či nedůvěryhodnosti některé z listin, bez dalšího z nich vycházel. Zpráva Veřejného ochránce práv i místní ohledání provedené soudem v zásadě potvrdily skutečnosti zjištěné již žalovanou, případně státním zastupitelstvím. Nebyla zjištěna nefunkčnost sociálního zařízení ani nepřiměřené zašpinění či zápach (tento rozdíl oproti fotografii sociálního zařízení pořízené Krajským státním zastupitelstvím v dubnu 2022 lze jednoduše vysvětlit tak, že v mezidobí došlo k důkladnému úklidu toalety). Nově byly dveře cel opatřeny piktoqramem zákazu kouření.
24. Soud neprovedl důkaz sdělením Veřejného ochránce práv o poskytnutí informace ze dne 25. 7. 2022, č. j. KVOP-41118/2022 včetně jeho příloh, neboť tyto dokumenty se nijak netýkají projednávané věci a sám žalobce neuvedl, jakou právně významnou skutečnost by měly prokazovat. Dále soud pro nadbytečnost neprovedl důkaz eskortními příkazy, vyjádřením žalované o průběhu eskort a záznamy o umístění žalobce v cele SES. Mezi účastníky nebylo sporné, že je žalobce od roku 2014 nepravdělně eskortován přes SES žalované, kde dočasně pobývá v celách (jednotlivé termíny uváděné žalobcem též zčásti potvrzuje výpis z informačního systému žalované obsažený v jejím spise sp. zn. VS-

71935/ČJ-2022-803010-STV). Jelikož žaloba byla v části směřující proti jednotlivým konkrétním eskortám odmítnuta, postrádalo smyslu podrobně zjišťovat, kdy a jak ta která eskorta konkrétně probíhala. Soud rovněž pro nadbytečnost neprovedl účastnický výslech žalobce. Účastnický výslech je totiž pouze podpůrným důkazem v situaci, kdy potřebné právně významné skutečnosti nelze prokázat jinak (§ 131 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.). V nyní projednávané věci však byl skutkový stav dostatečně zjištěn ze správních spisů a dalších provedených důkazů, takže o věci mohlo být bez dalšího rozhodnuto.

25. Soud rovněž neprovedl k důkazu znalecký posudek z oboru psychiatrie a klinické psychologie z roku 2014 předložený žalobcem při jednání, neboť tento posudek nemůže mít s ohledem na své stáří a předmět žádnou vypovídací hodnotu k tomu, zda vystavení žalobce pasivnímu kouření v celách SES od roku 2014 má významný vliv na jeho zdraví. Soud rovněž neprovedl důkaz lékařskými zprávami, které mají být založeny u Okresního soudu v Jičíně, neboť ty se mají týkat odlišné situace – vystavení žalobce po tři týdny soužití na jedné cele s kuřákem v jiné věznici.
26. Na základě provedeného dokazování má soud za zjištěný následující skutkový stav věci ke dni svého rozhodnutí. Žalobce vykonává trest odnětí svobody ve Věznici Mírov. Od roku 2014 je nepravdělně několikrát ročně eskortován přes Sběrné a eskortní středisko žalované, kde je přibližně na jednu hodinu umístěn společně s dalšími odsouzenými do jedné ze čtyř cel, kterou si nemůže vybrat. Všechny čtyři cely nicméně vypadají stejně – jde o místnost obdélníkového tvaru s dvěma otevíratelnými okny vybavenou lavicí (lavicemi) a sociálním zařízením za neprůhlednou zástěnou o velikosti 134 cm x 150 cm. Na plechové sociální zařízení (spojený záchod a umyvadlo) není z cely běžně vidět – vyjma prostoru před vstupem za zástěnu. Při místním ohledání soud nezjistil nefunkčnost sociálního zařízení ani nepřiměřené zašpinění či zápach. V cele č. 4 byl cítit cigaretový kouř a v míse toalety byl vhozen nedopalek cigarety). Cely jsou vybaveny přivolávacím zařízením, jsou pravidelně kontrolovány příslušníky vězeňské služby, nejsou monitorovány kamerou. Oproti stavu v době podání žaloby jsou na dveřích cel umístěny piktogramy zákazu kouření. Na celách je kouření zakázáno vnitřním řádem žalované, přičemž eskortovaným osobám je před zahájením eskorty (tj. před pobytem na celách SES) odebráno kuřivo a kuřácké potřeby, které jsou až do skončení eskorty uloženy v zapečetěných vacích společně s dalšími věcmi odsouzených.

VII. Posouzení věci

27. Žalobce žalované vytýkal vystavování pasivnímu kouření na celách SES (a v této souvislosti též absenci piktogramu zákazu kouření) a nedůstojné či nefunkční hygienické zařízení na těchto celách. Těmito otázkami se soud postupně zabýval.

VI./A) Absence piktogramu zákazu kouření

28. V § 8 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb. o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek, jsou vyjmenovány prostory, ve kterých je zakázáno kouřit. Mezi těmito prostory nejsou uvedeny prostory věznice či prostory cel ve věznici. Podle § 9 odst. 2 téhož zákona pak platí, že prostor, s výjimkou prostoru uvedeného v § 8 odst. 1 písm. c), nebo dopravní prostředek, kde je kouření zakázáno, je osoba podle odstavce 1 (tj. vlastník, provozovatel apod.) povinna u vstupu označit zjevně viditelnou grafickou značkou „Kouření zakázáno“. Grafická podoba značky je uvedena v příloze k tomuto zákonu.

29. Z uvedeného vyplývá, že zákonná povinnost umístit piktogram zákazu kouření stíhá pouze vlastníky či provozovatele prostorů, které jsou vyjmenovány v § 8 odst. 1 zákona č. 65/2017 Sb., v nichž je kouření zákonem zakázáno. Jelikož prostory věznice v tomto ustanovení uvedeny nejsou, není ani její ředitel povinen tyto prostory označovat piktogramem zákazu kouření. Pokud tedy celý SES nebyly takto označeny, nejednalo se o porušení zákona, a tím méně o nezákonný zásah proti žalobci. V této části je proto žaloba bez dalšího nedůvodná. Jestliže žalovaná následně přistoupila k umístění těchto piktogramů na dveře cel SES, lze to nicméně považovat za vhodné opatření, které všem příchozím připomíná existenci zákazu kouření.

VI./B) Pasivní kouření

30. Lze považovat za notorietu, že vystavení osoby pasivnímu kouření může mít vliv na její zdraví. Při posuzování této části žaloby je tak fakticky ve hře právo žalobce na ochranu zdraví jako součásti jeho fyzické integrity zaručené v čl. 7 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (nedotknutelnost osoby, srov. nález Ústavního soudu ze dne 9. 7. 2009, sp. zn. II. ÚS 2379/08). Judikatura Evropského soudu pro lidská práva pak v případě ochrany zdraví vězněných osob bere v potaz hned tři články Úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod: čl. 2 (právo na život), čl. 3 (zákaz mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu) a čl. 8 (právo na respektování rodinného a soukromého života).
31. V souvislosti s vystavením vězně pasivnímu kouření ze strany spoluvězňů vychází Evropský soud pro lidská práva především z toho, že mezi členskými státy Rady Evropy dosud neexistuje shoda ohledně kouření a regulace práva kouřit ve věznicích. V některých státech jsou kuřáci umísťováni do cel s nekuřáky, v jiných státech jsou tyto dvě skupiny vězňů oddělovány. V některých státech je kouření povoleno jen v určitých vyhrazených prostorech, v jiných však taková omezení neexistují (rozhodnutí ze dne 13. 11. 2006 ve věci *Aparicio Benito proti Španělsku*, stížnost č. 36150/03). Kromě toho odpovědnost státu za porušení Úmluvy nevzniká, pokud je vězeň sice vystaven pasivnímu kouření, avšak na základě jeho stížnosti je zjednána náprava (je přemístěn mezi nekuřáky, rozsudek ze dne 16. 10. 2008 ve věci *Stoine Hristov proti Bulharsku*, stížnost č. 36244/02). V určitých případech však přesto může dojít k porušení Úmluvy. Soud tak shledal porušení čl. 3 v situaci, kdy vězeň – nekuřák neměl k dispozici samostatnou celu a musel několik let tolerovat kouření spoluvězňů i na vězeňské ošetrovně a ve vězeňské nemocnici v rozporu s doporučením svého lékaře (rozsudek ze dne 14. 9. 2010 ve věci *Florea proti Rumunsku*, stížnost č. 37186/03). K porušení téhož článku pak došlo i v situaci, kdy byl vězeň vystaven pasivnímu kouření, ač trpěl dle lékařských potvrzení plicní fibrózou, přičemž soužití s kuřáky u něj vyvolalo chronickou obstrukční bronchitidu. V tomto případě považoval soud za nepřijatelná i krátkodobá vystavování vězně pasivnímu kouření v čekárnách rumunského soudu (rozsudek ze dne 25. 1. 2011 ve věci *Elefteriadis proti Rumunsku*, stížnost č. 38427/05).
32. Lze tak shrnout, že regulace kouření ve věznicích je primárně na českém zákonodárci (samotná absence takové úpravy by nebyla v rozporu s Úmluvou). K porušení ústavně (Úmluvou) zaručených práv vězně na zachování tělesné integrity pak může dojít v případech, kdy je vězeň – nekuřák přes svou stížnost nucen sdílet prostory s kuřáky (tj. stát – vězeňská služba nijak nereflektuje na jeho výhradu). Současně se však musí jednat o situaci, kdy je vězeň vystaven pasivnímu kouření soustavně a dlouhodobě a/nebo trpí vážnou nemocí, jejíž průběh je dle lékařských zpráv pasivním kouřením zhoršován.

33. Z přechozí části VI./A) by bylo lze mylně dovozovat, že v objektech Vězeňské služby je kouření povoleno, nebo že není regulováno. Tak tomu ovšem není – právní úprava je pouze obsažena v jiných předpisech, než je zákon č. 65/2017 Sb. V obecné rovině jde o § 2 odst. 2 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „ZVTOS“), podle nějž se s odsouzenými ve výkonu trestu musí jednat mimo jiné tak, aby bylo zachováno jejich zdraví. V souvislosti s pasivním kouřením navazuje na tuto obecnou normu § 23 odst. 7 vyhlášky č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody (dále jen „ŘVTOS“), podle nějž se na základě vlastní žádosti odsouzený nekuřák umístí vždy odděleně od odsouzených kuřáků. Tyto dvě normy zakládají právní rámec pro posouzení jednání žalované věznice, neboť jí ukládají konkrétní povinnosti. K nezákonnému zásahu by tak mohlo dojít v situaci, kdy by vystavení vězně pasivnímu kouření mělo za následek „nezachování“ jeho zdraví, tj. porušení § 2 odst. 2 ZVTOS. Je zřejmé, že takový zásah by se musel odehrát v určité intenzitě, přičemž soud v tomto ohledu považuje za relevantní mantinely vymezené výše citovanou judikaturou Evropského soudu pro lidská práva. Nezákonným zásahem by pak mohla být též situace, kdy by nebylo vyhověno žádosti vězně o umístění odděleně od kuřáků. Tento typ zásahu však nebyl předmětem projednávané věci.
34. ZVTOS dále v souvislosti s problematikou pasivního kouření obsahuje úpravu, která klade povinnosti samotným vězňům. Podle § 28 odst. 2 písm. o) ZVTOS je tak odsouzený povinen dodržovat zákaz kouření v místech, kde je to vzhledem k možnému ohrožení zdraví nekuřáků nebo z protipožárních důvodů ředitelem věznice zakázáno. Dle § 28 odst. 1 ZVTOS je pak odsouzený povinen zachovávat též ustanovení vnitřního řádu věznice. V projednávaném případě čl. 21 odst. 1 Vnitřního řádu žalované stanoví, že v objektu věznice jsou v souladu se zákonem ředitelem věznice určena místa a čas, kde je vzhledem k možnému ohrožení zdraví nekuřáků nebo z protipožárních důvodů povoleno kouřit. Místa, kde je kouření odsouzených povoleno, jsou označena viditelnou grafickou značkou. Porušení zákazu kouření vězněm je kázeňským přestupkem (§ 46 odst. 1 ZVTOS).
35. O žalobcem předestřeném případě pak soud uvažil následovně. Zákaz kouření na celách SES žalované je zajištěn legislativně i v prováděcích předpisech. Současně jsou v případě eskort ze strany žalované činěna rutinní systémová opatření, která předcházejí tomu, aby eskortovaní vězni měli k dispozici kuřivo a prostředky ke kouření (osobní prohlídka, převoz těchto věcí v zapečetěném vaku odděleně od vězňů). Eskortovaní vězni vědí, že je na celách SES kouření zakázáno, a že v případě porušení tohoto zákazu se nutně dopustí kázeňského přestupku. Cely SES nejsou monitorovány kamerou (což žalované ani žádný předpis neukládá), avšak dodržování kázně včetně zákazu kouření je nepravdělně kontrolováno příslušníky Vězeňské služby. V případě porušení zákazu kouření je možné přivolat příslušníka Vězeňské služby a celu vyvětrat.
36. Právě uvedené by mělo vést k minimalizaci kouření na celách SES žalované. Již tato skutečnost významně odlišuje případ žalobce od případů řešených Evropským soudem pro lidská práva. V nich totiž nebylo kouření ve věznici zakázáno či jinak regulováno, a vězni tak byli nuceně vystaveni pasivnímu kouření s vědomím věznice. Nelze samozřejmě vyloučit, že i přes poměrně robustní preventivní i represivní (kázeňská) opatření k porušení zákazu kouření na celách SES došlo. Soud toho ostatně byl sám svědkem při místním ohledání v cele č. 4. Současně soud ani nemá důvod zpochybňovat tvrzení žalobce, že trpí astmatem. Pak je ale třeba též přihlídnout k tomu, že žalobce byl takovému prostředí vystaven nepravdělně několikrát do roka pouze na omezenou dobu (cca jednu

hodinu). Sám žalobce uvedl, že zdravotní problémy začal vnímat až v roce 2017 nebo 2018 poté, kdy byl umístěn na tři týdny na celu s kuřákem. Rovněž uvedl, že spoluvězni kouří v celách SES při odpoledních eskortách, kdy mají možnost opatřit si kuřivo. Fakticky tak z žalobcem uvedených cca 90 případů eskort lze hovořit o 15 – 20 eskortách v průběhu čtyř let (od roku 2017), kdy teoreticky mohl být vystaven pasivnímu kouření na dobu přibližně jedné hodiny. Současně žalobce v průběhu jednotlivých eskort nebo po nich takovou situaci nikdy neřešil přímo s žalovanou a nikdy jí nesdělil jakékoliv zdravotní problémy. Nebyla zde tedy ze strany žalobce konkrétní stížnost, kterou by žalovaná ignorovala. Na základě těchto úvah soud nemá za to, že by eventuální krátkodobé vystavení cigaretovému dýmu výrazně zhoršovalo žalobcův zdravotní stav, tj. že by byla překonána požadovaná intenzita zásahu do jeho práv. V tom je podstatný rozdíl oproti žalobcem uváděnému případu, kdy byl po tři týdny kontinuálně vystaven pasivnímu kouření na ubytovací cele.

37. Systémová opatření žalované, nahodilost a krátkodobost případného vystavení žalobce pasivnímu kouření, jakož i nikoliv excesivní dopady na jeho zdravotní stav vedou soud k závěru, že k zásahu do práv žalobce nedošlo v takové intenzitě, aby se dalo hovořit o nezákonném zásahu. Žaloba je v této části nedůvodná. Tento závěr soudu nicméně nijak nebrání žalované v přijetí dalších relevantních opatření (např. detektorů kouře či rozdělení eskortních cel na cely pro kuřáky a pro nekuřáky), kterými by preventivně eliminovala případné soudní spory v budoucnu.

VI./C) Nedůstojné a nefunkční hygienické vybavení

38. Další část žaloby se opětovně dotýká práva žalobce na zachování fyzické integrity (nedotknutelnosti osoby) jakož i práva nebýt vystaven ponižujícímu zacházení (čl. 7 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod). Případné porušení těchto práv je potom spojeno s narušením důstojnosti žalobce (čl. 1 Listiny). Z pohledu Úmluvy pak mohou nedostatky týkající se sanitárního zařízení ve vězeňské cele vést k porušení článku 3, případně čl. 8. V tomto ohledu judikatura Evropského soudu pro lidská práva zdůrazňuje, že přístup k řádně vybaveným a hygienickým zařízením má prvořadý význam pro zachování pocitu osobní důstojnosti vězňů. Hygiena a čistota jsou také podmínkou a zároveň nutností pro zachování zdraví. Skutečně humánní prostředí není možné bez pohotového přístupu k toaletám nebo možnosti udržovat své tělo v čistotě (rozsudek ze dne 10. 1. 2012 ve věci *Ananyev a další proti Rusku*, stížnosti č. 42525/07 a č. 60800/08). Na druhou stranu skutečnost, že je sociální zařízení zašpiněné nebo nefunkční, soud bere zpravidla jako jednu z více okolností, které jej vedly ke konstatování porušení článku 3 Úmluvy (srov. rozsudek ze dne 8. 12. 2015 ve věci *Mironova a další proti Litvě*, stížnost č. 40828/12).
39. Hygienickým podmínkám ve věznicích se věnuje též relevantní softlaw. Evropská vězeňská pravidla [doporučení Výboru ministrů ze dne 1. 7. 2020 Rec(2006)2-rev] v čl. 18.1 stanoví, že ubytování poskytované vězňům (zejména veškeré prostory určené ke spánku), musí respektovat lidskou důstojnost a pokud možno soukromí a splňovat požadavky na zdraví a hygienu s náležitým ohledem na klimatické podmínky a zejména na podlahovou plochu, kubický obsah vzduchu, osvětlení, vytápění a větrání. Dle čl. 19.1 musí být všechny části každé věznice řádně udržovány a neustále zachovávány v čistotě. Dle čl. 19.2 musí být cely nebo jiné ubytovací prostory, do kterých jsou vězni při svém přijetí do

věznice přidělení, čisté. Dle čl. 19.3 musí mít vězni snadný přístup k sanitárním zařízením, která jsou hygienická a respektují soukromí.

40. Obdobně kladou důraz na čistotu a hygienu Pravidla OSN o minimálních standardech zacházení s vězněnými osobami (Pravidla Nelsona Mandely, příloha rezoluce Valného shromáždění OSN ze dne 17. 12. 2015, č. 70/175). Podle pravidla 15 musí být sanitární zařízení vhodně zařízena tak, aby umožňovala každé vězněné osobě v případě nutnosti vykonat potřebu, a to v čistých a přijatelných podmínkách. Podle pravidla 17 musí být všechny části věznice, které vězněné osoby pravidelně používají, neustále udržovány v dobrém technickém stavu a pečlivě uklizeny.
41. Ve světle shora uvedených principů je pak třeba vykládat vnitrostátní právní úpravu. Určující je v tomto případě základní obecná norma obsažená v § 2 odst. 1 ZVTOS, podle níž trest může být vykonáván jen takovým způsobem, který respektuje důstojnost osobnosti odsouzeného a omezuje škodlivé účinky zbavení svobody; tím však nesmí být ohrožena potřeba ochrany společnosti. V úvahu připadá obdobně jako u pasivního kouření též odst. 2 tohoto ustanovení, který ukládá povinnost jednat s odsouzenými tak, aby bylo zachováno jejich zdraví. Konkrétněji jsou povinnosti věznice rozvedeny v § 17 odst. 5 ŘVTOS: jsou-li ubytovacími místnostmi cely, musí být vybaveny sociálním zařízením, které obsahuje záchod a umyvadlo s tekoucí pitnou vodou; plocha sociálního zařízení se do ubytovací plochy nezapočítává. Záchod musí být oddělen od zbývajících prostorů cely alespoň neprůhlednou zástěnou. Do každé cely musí být zavedeno elektrické osvětlení a signalizační (přivolávací) zařízení. Oproti tomu § 28 odst. 2 písm. h) ZVTOS ukládá též odsouzeným povinnost dodržovat zásady hygieny. Podle § 17 odst. 4 ŘVTOS se k udržování pořádku, čistoty a hygieny v ložnicích a dalších prostorách ubytoven odsouzeným vydávají v potřebném množství běžné čisticí a dezinfekční prostředky.
42. V zásadě lze na základě všeho výše uvedeného shrnout povinnosti Vězeňské služby následovně. Při umístění vězně do cely by v ní mělo být funkční a čisté sanitární zařízení (záchod a umyvadlo). Pokud v průběhu pobytu vězně v cele dojde k ušpinění či poruše na sanitárním zařízení, je Vězeňská služba povinna bez zbytečného odkladu po zjištění této skutečnosti tento stav napravit, a to buď prostřednictvím třetích osob (úklidová služba, opravář), jiných vězňů nebo tím, že vězni vydá čisticí a dezinfekční prostředky potřebné k uvedení sanitárního zařízení do přijatelného stavu. Případným nezákonným zásahem přitom není samotný fakt, že sanitární zařízení je špinavé nebo nefunkční, ale skutečnost, že Vězeňská služba tento stav v rozumné době neodstranila. Obdobně jako u pasivního kouření je ovšem konstatování nezákonnosti zásahu podmíněno dosažením určité intenzity, tj. zda v důsledku (ne)konání Vězeňské služby mohlo dojít k narušení důstojnosti či zdraví vězně ve smyslu § 2 ZVTOS. Tak tomu bude např. tehdy, když je vězeň umístěn do cely s nefunkčním či špinavým (nehygienickým) sociálním zařízením a Vězeňská služba přes jeho stížnost tuto situaci po delší dobu nijak neřeší.
43. V projednávané věci žalobce tvrdí, že sanitární zařízení na celách SES je dlouhodobě (od roku 2014) nefunkční, špinavé a nehygienické. Cely SES byly na podnět žalobce ohledány státním zástupcem Krajského státního zastupitelství v Brně a zaměstnanci Veřejného ochránce práv. V obou případech byla konstatována funkčnost sanitárního zařízení. Z pořízených fotografií pak plyne, že cely SES jsou udržovány v čistotě. Jedna fotografie pořízená státním zástupcem nicméně obsahuje pohled na toaletu, která má ke konstatování čistoty a hygieničnosti vskutku daleko. I z tohoto důvodu soud sám provedl místní ohledání těchto cel. Sanitární zařízení shledal funkčním, čistým a bez nepřiměřeného

zápachu. Ke dni rozhodování soudu tak žalobcem tvrzený zásah nepochybně netrvá. Pokud jde o jeho existenci dříve, pak (vyjma tvrzení žalobce) tomu nasvědčuje pouze ona fotografie pořízená státním zástupcem. Podle názoru soudu lze tvrzení žalobce a uvedenou fotografii hodnotit tak, že skutečně k zašpinění či nefunkčnosti toalety mohlo v minulosti dojít, nicméně nic nenásvědčuje tomu, že by žalovaná porušila svou povinnost uvést ji zpět do řádného stavu. Kromě toho žalobce neuvádí nic (žádné další okolnosti věci nebo specifické osobní potřeby), co by soud mělo vést k závěru, že byla v takovém případě dosažena intenzita porušení § 2 ZVTOS (srov. též rozsudek velkého senátu, Evropského soudu pro lidská práva ze dne 26. 10. 2000 ve věci *Kudła proti Polsku*, stížnost č. 30210/96, § 91; nebo rozsudek téhož soudu ze dne 25. 10. 2005 ve věci *Fedotov proti Rusku*, stížnost č. 5140/02, § 62).

44. Žalobce dále zjevně považuje za nedůstojný též samotný fakt, že sanitární zařízení je plechové (v provedení antivandal). V tomto ohledu se nicméně soud zcela shoduje s hodnocením Veřejného ochránce práv: v celách SES žalované se na velmi krátkou dobu shromažďují odsouzení různých povah a sociálních i hygienických návyků. Za této situace se soudu jeví logické, že je zvolen typ sanitárního zařízení, který je snadno udržovatelný a méně náchylný k poškození, než např. keramické či plastové toalety.
45. Žalobce též v některých svých podáních uváděl, že je na záchod v celách SES vidět. Soud dospěl k závěru, že oddělení toalety pouhou zástěnou s volným vchodem není nezákonným zásahem. Tato zástěna je jednak dostatečně vysoká, aby zakryla osobu používající záchod, jednak je vstup do toalety umístěn tak, aby zabraňoval pohledu dalších odsouzených z většiny cely (srov. naproti tomu situaci posuzovanou Evropským soudem pro lidská práva v rozsudku ze dne 12. 3. 2009 ve věci *Alexandr Makarov proti Rusku*, stížnost č. 15217/07). Nadto je třeba též vzít v úvahu skutečnost, že se nejedná o ubytovací celu, nýbrž o celu eskortní, kde žalobce a další vězni tráví pouze přechodnou dobu (cca 1 hodinu), a proto se soudu jeví takové uspořádání jako dostačující.
46. V této části je proto žaloba rovněž nedůvodná.

VI./D) Princip de minimis

47. V souvislosti s tvrzeným zásahem týkajícím se stavu hygienického vybavení považuje soud za potřebné uvést ještě následující. Dle judikatury Nejvyššího správního soudu nelze za nezákonný zásah označit jakýkoli nezákonný postup správního orgánu, ale pouze ten, který dosáhne určité intenzity. Jen takový postup může naplnit podmínky stanovené v § 82 s. ř. s. Ochrana ve smyslu tohoto ustanovení je nutné poskytnout jen proti nezákonným postupům, které představují reálný (nikoliv jen imaginární či mizivý) dopad do práv žalobce. Judikatura správních soudů zpravidla akceptuje požadavek určité minimální intenzity nezákonného postupu v hodnocení okolností konkrétní věci. Obdobně jako drobné pochybení ve správním řízení není důvodem pro rušení výsledného rozhodnutí, tak ani drobné pochybení, které mohlo zasáhnout veřejná subjektivní práva jednotlivce, nemá být v souladu s prosazovanou zásadou *de minimis non curat praetor* (maličkostmi se soudce nezabývá) označeno za nezákonný zásah (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 4. 2020, č. j. 10 As 306/2019–20, ze dne 23. 9. 2021, č. j. 9 As 133/2021–23, ze dne 16. 10. 2013, č. j. 4 As 71/2013–5, a ze dne 15. 4. 2010, č. j. 8 As 56/2009–99).
48. Osoba vykonávající trest odnětí svobody ve věznici je nepochybně z hlediska ochrany svých práv znevýhodněna oproti osobám na svobodě. Je proto na místě, aby výkon trestu

odnětí svobody podléhal vícevrstevnému dohledu, v němž hrají správní soudy nezastupitelnou roli. Ochranu vězně soudní mocí před konkrétním zásahem do jeho práv však nelze zaměňovat s paternalistickým dohledem nad všemi aspekty života za mřížemi. I soudní přezkum zásahů Vězeňské služby České republiky vůči vězněným osobám je tak omezen principem *de minimis non curat praetor*. Není totiž úkolem správních soudů přezkoumávat nahodilé nepříjemnosti, k nimž při provozu věznice běžně dochází a které může vězeň řešit okamžitě na místě např. oznámením závady příslušníku Vězeňské služby. V projednávané věci soud nicméně s ohledem na tvrzenou dlouhodobost zásahu žalobu věcně přezkoumal.

VII. Závěr a náklady řízení

49. Soud žalobu z části odmítl pro opožděnost a ve zbývajících částech ji zamítl žalobu jako nedůvodnou podle § 87 odst. 3 s. ř. s.
50. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 a 3 s. ř. s. V části, v níž byla žaloba odmítnuta, nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení. Ve zbývajících částech, v níž byla žaloba zamítnuta, se náhrada nákladů řízení řídí obecným pravidlem úspěchu ve věci. Žalobce ve věci úspěch neměl, a proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 14. února 2023

JUDr. Zuzana Bystřická v. r.
předsedkyně senátu